T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 264
KARAR NO : 2020 / 385
KARAR TR : 22.6.2020

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Sigorta A.Ş.
Vekilleri : Av. F. P., ve diğ.
Davalı : İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. T. T.K.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkili şirkete kasko sigortalı, Ş.A.'e ait 34 … 6545 plakalı aracın, 28.09.2017 tarihinde, Akınyolu sokaktan Koşuyolu Caddesine katılırken yolda bulunan çukura girmesi nedeniyle tek taraflı maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; kaza tespit tutanağında, aracın seyir halinde olduğunun, yolun gerekli bakım onarımından sorumlu davalı idarenin bu kazanın meydana gelmesinde %100 ve tam kusurlu olduğunun belirtildiğini, 13.11.2017 tarihinde sigortalıya toplamda 17.435,00-TL ödendiğini, bu şekilde TTK 1472.maddesi gereğince sigortalının haklarına halef olunduğunu ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; 17.435,00-TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 22.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 28.5.2018 gün ve E:2018/98, K:2018/230 sayı ile, "(…) Dava; Rücuen tazminat davası olup, davalının İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı olduğu, dava dilekçesinde; davalının hizmet kusuru nedeniyle davacı şirketin müvekkilinin aracının zarar gördüğü öne sürülmüş, rücuen tazminat talebinde bulunulmuştur.

(…)

Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan idareler, kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi değildirler. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerinin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibari ile hizmet kusurundan kaynaklanan zararlardır. İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 2. Maddesi hükmü uyarınca; hizmet kusuruna dayalı olarak açılan davaların idari yargı yerinde tam yargı davası olarak görülmesi gerekir. Seçilen yargı yolunun caiz olması HMK 114. maddesi gereğince dava şartlarından olduğundan mahkemece resen gözetilir.

Açıklanan nedenlerle; uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu anlaşılmakla, HMK 114/1-b ve 115 maddeleri gereğince huzurdaki davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir.

HÜKÜM : Yukarıda yazılı gerekçe ile;

1-Davanın Yargı yolu dava şartı eksikliği nedeniyle USULDEN REDDİNE…" karar vermiş, istinaf yoluna gidilmesi üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9.Hukuk Dairesi: 15.10.2019 gün ve E:2019/1909, K:2019/3571 sayı ile, istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b/l. maddesi uyarınca esastan reddine HMK'nın 362/1-a maddesi uyarınca kesin olarak karar vermiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 2.İDARE MAHKEMESİ: 13.12.2019 gün ve E:2019/2388 sayı ile, "(…)2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 110. maddesinin birinci fikrasında; işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının, adli yargıda görüleceği hükme bağlanmıştır.

Benzer bir uyuşmazlıkta, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin anılan hükmünün iptali istemiyle yapılan başvuruyu Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddeden, Anayasa Mahkemesinin sayılı kararında; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fikrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir." yolundaki gerekçesi de dikkate alındığında, anılan yasada yer alan görev kuralının idarelerin hizmet kusurundan kaynaklanan davaları da kapsadığının kabulü zorunludur.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 26/11/2018 tarih ve E:2018/801, K:2018/792 sayılı kararı ile de; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi çerçevesinde, bahsi geçen kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini,

ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği yolunda karar verilmiş olup, daha sonra verilen kararlar da aynı mahiyettedir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı şirketin sigortalısı olan Ş. A.'in maliki olduğu 34 … 6545 plakalı araç ile 28.09.2017 tarihinde seyir halindeyken yolda bulunan çukura girmesi nedeniyle meydana gelen tek taraflı trafik kazasında, yolun bakım ve onarımından sorumlu olan davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, sigorta poliçesi kapsamında sigortalısına ödemiş olduğu 17.435,00-TL'nin ödeme tarihi olan 13.11.2017 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; İstanbul 22. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2018/98 sayılı dava dosyası temin edildikten sonra iş bu dava dosyası ile birlikte 2247 Sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19.maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 22.6.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararının davalı idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirkete Kasko Sigorta Poliçesi ile sigortalı, Ş.A.'e ait 34 … 6545 plakalı aracın, 28.09.2017 tarihinde, Akınyolu sokaktan Koşuyolu Caddesine katılırken yolda bulunan çukura girmesi nedeniyle tek taraflı maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiği; bu kazanın davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığı ileri sürülerek; sigortalıya ödenen 17.435,00-TL nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan rücuen tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi

durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul 22.Asliye Hukuk Mahkemesinin 28.5.2018 gün ve E:2018/98, K:2018/230 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 2.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ İle İstanbul 22.Asliye Hukuk Mahkemesinin 28.5.2018 gün ve E:2018/98, K:2018/230 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 22.6.2020 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.22.6.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN